

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előzetési ár:
Hogyodóvra 2 korona 50 fillér. felévre 5 kor. Egész évre 40 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyitléri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít föl.

Esemény a munkásügy dolgában.

Félhivatalosan is megírták immár, hogy a mult héten Budapesten tartott minisztertanácsban Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a sztrájk-törvény készítéséről tett előterjesztést és ismertette azokat az elveket, amelyek szerint ez az új törvény meghozandó lesz. Kétségtelenül bizonyos tehát most már, hogy be fog következni a nagy esemény: a sztrájk-törvény megalkotása.

Mert az nagy esemény lesz. Meg se gondoljuk: mekkora. Amint hogy nem gondoltuk meg annak idején, milyen messzeható bajokat orvosolt az aratási sztrájkokat megelőző törvény. Mert azóta békesség és nyugalom van a gazdasági munkások között és évek óta nincsenek a közgazdaság eiben az agában kiálló bajok. Holott, jól emlékezhet még rá mindenki, — a törvényalkotás előtt napirenden voltak az arató munkások zendülései, melyek rendszerint a legragikusabb módon, néhány derék magyar munkás agyonlövésével és egy nagy csoport családfentartó kazász-magyarok bezárásával végződtek.

Nyilvánvaló ebből, hogy a munkások dolga nem lehet közönyös a törvényhozás előtt. Hogy ezt a fontos dolgot nem lehet és nem szabad elhanyagolni. És nem szabad túrni a viszonyok olyan mérvű elfajulását, amint az

szerte az országban már mindenütt keservesen mutatkozik, hogy maguk az érdekeltek szabnak törvényeket. Persze egyoldalúakat. Olyanokat, hogy azokból nekik legyen minél nagyobb előnyük; a többi társadalom, a többi ember pedig hadd pusztuljon bele, — nekik az se baj.

Ideje, hogy az arra illetékes tényezők megérezték a fízenkededik óra közeledését. Nagy ideje, hogy végre olyan törvényről akarnak gondoskodni, mely oltalmazni fogja a munkásoknak kétségkívül nagyon figyelemre méltó érdekét; az egyén és a munka szabadságát; de remélhetőleg éppen olyan gondosan megvédelmezi a munkaadót, kapcsolatosan és közvetve tehát a nagy fogyasztó közönség érdekeit is, melyekkel eddig igazában senki sem törődött.

Hiszen, hogy csak a legközelebb eső példával foglalkozzunk, a köműveseknek nálunk is folyt, az ország sok vidékén és városában ma is folyamatban levő sztrájkja olyan méreteit mutatja a munkás-egyesületek elterülésainak és túlkapásainak, hogy végre a munkaadók is kénytelenek voltak határozottan a „nem engedünk” álláspontra lépni és ime, több mint egy hónapra megállították, a legszorgosabb építési idő idején, a fővárosban és számos más nagy városban az összes építkezéseket.

A végső kényszerből eredett ez az

elhatározás aztán meg kellett, hogy tegye a maga hatását. Sok ezer iparosnak, vállalkozónak és munkásnak szűnt meg a keresete, a családok éheztek, a gyermekek kenyér után sirtak és mérhetetlenek, kiszámíthatatlanok a károk és mulasztások minden részen, úgy, hogy végre soha nem látott izgalommal sürgették a kibonyolódást maguk a baj okozói, mert persze nem válhatott be a számítások, hogy a munkaadóknak igenis engedniök kell.

Nem válhatott be, mivel túl a normális lehetőségen a vállalkozó, a munkaadó sem mehet, de maga az építető sem. Ha az emelendő ház értéke meg nem bírja a túlfeszített munkabéreket, az eredmény nem lehet az, hogy ezeket a béreket mégis csak megfizetik. Az eredmény csak az lehet — és ahhoz ördögösség sem kell, hogy erre bárki is rájőjjön, — hogy az emberek lemondanak az építkezési tervükről és szándékukról.

És gondoljuk meg, hova vezetne ez. Oda, hogy az építkezés, kivált a bérházépítés megszűnik jövedelmező beruházás lenni, hogy következképpen senki sem bocsátkozik bele és nem javíttatnak meg a lakásviszonyok, hanem bekövetkezik egy nagy visszaesés, mely az iparok egész sorának kiszámíthatatlan károkat okoz.

De ezeket a károkat együtt és nem utolsó sorban viselik természetesen

TÁRCA.

A becsapott örmény.

A zöld zsálugáteres ablakokból alázatos köszöntések hangzottak ki, amikor: Aspis az örmény végigment a nyáradföldi főútcán. A férfiak dörmögve vették le a kalapjukat az asszonyok pedig félresimítva homlokukról a fejkendőt, ami körülbelül annyit jelentett, mint a férfiak kalaplevegéje, szorongva sipogtak:

— Csókolom a kezit, nacsásás úr!

Csak így: nacsásás úr! És a világról el nem botlott volna egynek is a nyelve, hogy valahogyan tekintetes urat mondjon. Tekintetes úr már nem volt Nyáradfalván. Kipusztult, kihalt ez a nemes, úri nemzedék, az utolsó tiz esztendővel ennek-előtte tették sirba, a nyáradmenti temető szomorú fűzei alá, a családi kriptába. Aki

követte, az már nagyságos úr volt Aspis, a gaz kis örmény, a kicszerzett kordoványbőrű faluvégi boltos, akiből úr lett, a falu ura.

Aspis mosolyogva ment a főútcán. Jó kedve volt és apró, zöldecs fényű szemee egyre ugrált csontos üregében. Valósággal táncolt az a két sóvár, éhes szem. Kiugrott a házak födelére, behatolt az udvarokra, fölkapaszkodott a kútágásokra, kikarikázott a kertekbe. Aspis bele szeretett volna kacagni a napfényes levegőbe. Minden, minden az övé itt. Az egész falu és az egész határ. Aki csak itt lakik, az mind az ő zsellére, szolgálja. Aspis, a gaz kis örmény kinyújtotta kezét a levegőbe. Mintha meg akarna simogatni. Ez is az övé, a levegő is. Ha neki úgy tetszenék, még azt se szíhatná itt senki. De ő jó ember, nagyon jó. Mindenkinél ad a levegőből, még a halnak is, mely a Nyárad vízből néha kiveti magát a partra. Ő nem tehet róla ha a hal megdög-

lik a levegőn. És miért is hasonlít az ember néha annyira a halhoz?

Aspis gondolkodott, de ez nem volt neki kellemetlen, Szeretett gondolkozni. Ebben különbözött a többi embertől, aki Nyáradfalván élt. Ez így helyes, ez így jó. Az Aspis feje káptalan, elbírja ő az egész falu gondját.

Egyszerre elkomolyodott. Ott a fő-útca közepén gögösen terpeszkedett egy tornácos ház. Öreg, megvedlett épület. A tornác kőköcskái kiette az idő, az oszlopok megrepedeztek. A ház tetejét beleppte a moha, a falakat végigverte az eső és a sötét vonalakat húzott rajta, mint egy öreg, megviselt arcon a köny, És Aspis mégis úgy érezte, hogy ez az épület gögösen néz rá. — Miért?

Aspis szitkozódni szeretett volna. Ez volt az egyetlen ház, a mely nem volt az övé. Az egyetlen, valamennyi közül.

A legkiválóbb tanárok és orvosok tudóbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárknak végeken 4 koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantál céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc) 64

maguk, ezt a bajt és veszedelmet felidézők munkások, akiknek tehát szintén érdekük és talán legnagyobb érdekük a sztrájk törvény megalkotása. Ez kell, hogy megszabadítsa őket a saját mértéktelen túlzásaiktól, amelyekbe belekergetik őket az állam és a társadalom igényeivel számot nem vető, féktelenségekbe csapó és a munkástörvényeket terrorizáló szervezetek.

Kétségkívül e szempont helyes útra terelésében kell megnyilatkozni a törvényhozás bölcsességének. Abban, hogy hafárt szab a terrorizmusnak, mely az utóbbi évek alatt sarkaiból forgatta ki a munkásviszonyokat és valóságos ellenes táborokat szervezett az ipari és gyári munkásokból, akiket vad kíméletlenséggel állított szembe a kenyéradóikkal.

Senkiesem akarhatja, hogy az új törvény elvegye a munkásoktól azt a természetes jogot, hogy a maguk verejtékét annyira kinálják, amint nekik tetszik. De mikor egyfelől a munkások érdekében sürgetjük a munkaadókat újból és pedig nagy mértékben megterhelő baleset-biztosítási törvény meghozását, nézetünk szerint annyit okvetlenül biztosítani kell az immár elodázhatatlanná vált sztrájk törvényben, hogy az államhatalom védelmet nyújtson a munkásnépnek saját feltaladók és érdekeit rosszul képviselő, túlzó gondviselésének hatalmaskodása ellen is. Mert tapasztalás szerint ez idézi elő a legtöbb munkás-harcot és ez akadályozza meg leginkább a féktelenségükben fenntartott követelések és a munkaadókat megalázó feltételek kiegyenlítését is.

A nemzet apostolai. Berzeviczy

Albert közoktatásügyi miniszter, az iskolai év kezdetén rendeletet intézett az ország összes tanfelügyelőihez a tanítói kötelességteljesítésnek nemcsak az iskolában, hanem a

társadalomban való ellenőrzése tárgyában is. Arról van a rendeletben szó, hogy a mostani iskolázási rendszertünk egész más alapokra fektetve, egy jobb jövőnek készítsük elő a talajt.

Bárki ismerheti a gyermek lelkét és kedélyét. Mondhatja önmagáról, hogy ez az a kor, amikor minden esemény, legyen az szomorú vagy öröndetes, megrázó vagy könnyűt fakasztó; az erkölcsöket élesztgető, vagy azokat lerontó, a gyermek lelki életében olyan mély barázdákat hagy, hogy a szerzett benyomásnak megmáskosítására vagy kiirtására csak a legnagyobb jellemképesek, azok is csak nagy önmegtagadó lelki küzdelmek arán.

A gyermek egész lelki világa a pecsétviasz lenyomatával hasonlítható össze. Minél mélyebb és finomabb metszésű a pecsét, annál domborúbb, annál jellegzetesebb nyomatot kapunk. Minél hatásosabbak és az emberi érzéseket áthatóbbak az impressziók, annál erősebben alakul ki a gyermek jellege. Ez a jellem pedig az ifjú korban szilaj indulatú fejlődik, mely a neveléshez képest lehet jó vagy rossz. Az egyik ifjú a tudásvágyban szertelenkedik, a másik arra törekszik, hogy testi erejét fitogtassa, meg olyan is akad, nem éppen kis számban, a kinek alacsony fokán áll erkölcsi érzélete. Ez azután így marad a férfikor megállapodott korában is. Amennyiben a természet változtat az emberben, annyiban módosul a nevelés alkotta jellem, de a mit a gyermek magába szív, azt az erkölcsi levegőt hűsíti és vérré alakította át a természet a gyermeki lélekben. Ebből kiselejtezni a rosszat, a bűnt, a megvetendőt és megtartani, sőt gyökeret vetetni a jó tulajdonoknak, arra csak egy Arany János, egy Kossuth Lajos képes. Kiváltságos emberek, akik vagy természetadta tehetségükkel fogva, vagy sok és nagy lelki meghasonlások után és hatalmas életküzdelmek arán jutottak arra a magaslatra, hogy a saját maguk természetének is irányt szabhassanak. Egyszerű emberek azonban, kik arra vannak hivatva, hogy életpályájukat

úgy töltsék be, hogy embertársaiknak sem terhére, sem kárára ne legyenek, azok csak a jónevelés mellett lehetnek becsületes, hazafias polgárai országunknak.

A nevelés kérdése nem másodrendű kérdés. Nem az a fő, hogy a gyümölcsfa megkapja a szükséges talajt és nedvességet, hanem ha eredményre vár a gazda, akkor vigyázni kell, nehogy elkorcsosuljon az; nyesegetni kell itt-ott a galyakat, nehogy vadhajtasók nőjének ki belőle és megóvni kell minden karos féregtől, a mi a gyümölcs belsejébe surakodhatik. Tulajdon így kell a szülőnek is eljárni a gyermekekkel, együtt a tanítóval, ha a kis csemeték jövőjét igazán szívükön viselik. Mi haszna, ha a szülők bármilyen önfeláldozó munkát is végeznek gyermekükért, de ha képtelenek olyan nevelést adni neki, amely őt, ha belép az életbe, embertársai előtt becsültté és tiszteltté tegye. Nem az a fő, hogy győzzön valaki, hanem igenis az, hogy élni tudjon győzelmétől.

A gyermeknevelésről bővebben értekezni, mindig időszzerű dolog. Nem elég az, ha a gyermeknek olyan nevelést adunk, mely az esztét csiszolja, hanem szükség van rá, hogy kedélyüket, jellemüket is legalább olyan aranyban műveljük, mint amilyenben az észbeli tehetségük él. Hiszen maga az egész gyermekkor nem más, mint a szív és kedély világa. Minek még azt a gyönyörűséges időt az ismeretek erőszakos beverésével agyon silányítani,

A miniszter rendelete, amennyiben a szülők, de főleg a tanítók megszívlelik, valóságos áldás lesz a tanügyre, a kultúrára és az egész országra Egységes nevelési és tanítási elvek szerint kell keresztülvinni azt a gondolatot, hogy egy, szívből és észből is tökéletes nemzedéket hagyjunk az utókor-nak. Ezt pedig csak akkor fogjuk elérni, ha a szülők és a tanítók szívvél-lelkekkel járulnak hozzá a nemes elvi megtestesítéséhez.

A fiatalág most különösen a tanító-ság kezében van letéve s így csak dicsér-

II.

Az öreg Gácsi Tamás ott gubaszott a tornácán és melengette magát a napfényen. Nagyon vén ember volt már. A hatvanat meghaladta, a szakála hófehér, a bőre kiszáradt, a csontja zörgött. Olyan ember, akiről azt mondják, hálai jár belé a lélek.

Aspis belépett hozzá:

— Adjon isten tejus úr!

Tejus úr. Ez volt a Gácsi. Más fajtája az úrnak, a világért sem tekintetes úr, de azért úr.

Az öreg Gácsi fogadta;

— Hozott Isten!

Tegezte az örményt. Az ilyen öreg ember mindenkit tegez. Még a vicispánt is. Azt mondja neki:

— Szervusz uram-öcsém!

Ez kijár neki. már tudniillik nem a vicispánnak, hanem az ilyenfajta öreg embernek, — a bizalmasoknak.

Aspis felült a tornáckönyöklőre.

— Hogy — mint van tejus úr? — kezdte a diskurzust.

Az öreg nem felelt és mégis felelt. Elkezdett köhögni és úgy hápogott-krakogott, hogy majd kiszoritotta a lelkét. Jó fertályóra mulva nehezen kinyögte:

— Látod!

A gaz kis örmény élvezett. Tetszett neki az öreg kinlódása és örömben szinte dobolni kezdett lábaival a tornác falán. De legyűrte magában az örömet és aggodást színelő hangon mondta:

— Vigyázzon az egészségére, tejus úr!

Az öreg bosszusan ütötte le a fejét:

— Vigyázzak? Elhegedülte ezt már szent David. Hírből sem ismerem én már az egészséget.

Aspis megingatta a fejét.

— De hát mi lesz?

— Meghalok! — jelentette ki keményen az öreg és nézte a csizmaszárát, amelyen már megfakult a varrás. — Ugy járok, mint ez a csizma. Széthullok egyszer.

Aspis azt gondolta: no, most már helyben vagyunk! Köszörült egyet a torkán és újra kezdte:

— Látja, tejus úr, magának már úgy sem telik sok örömet ebben a házban. Mi? Nem igaz? Látja! Hát mondom magának, miért ragaszkodik úgy hozzá? Miért?

Az öreg riadtan nézett az örményre s csak annyit felelt:

Mert!

— Jó, hát legyen úgy. De látja, nekem kellene ez a ház. Hiányzik! Adjá el.

— Nem.

— Jó pénzért.

— Semmiért.

— De mégis.

Az öreg elgondolkozott.

— Van nekem egy unokám; — kezdte

— Arra hagyom. Aztán itt akarok meghalni. Itt születtem.

Az örmény gondolt egyet:

— De ki mondja, hogy ne haljon meg itt?

Az öreg rábámult az örményre:

— Hogy érted?

— Adjá el s én beírom a kontraktusba, hogy halála napjáig benne lakhat. — Hm.

Az öreg éppen az nap kapott levelet az unokájától. Azt írta a kölyök, hogy pénzre van szüksége, sok pénzre. Ez jól jött.

— Hat csináljunk egyezséget! — mondotta. Te fizetsz most nekem kerek ötszáz frtot, aztán minden hónapban, amíg élek húsz frtot, majd minden héten küldesz nekem három kupa malé-lisztet s én oda adom neked a házamat, de úgy, hogy benne lakjak holtom napjáig, neked adom a kertet, a határban tíz hold szántómat és azt az erdőrészt, amelyik az enyém.

Az örmény majdnem, hogy a levegőbe ugrott örömben. Mindjárt be is ment a felső házba és megírta a kontraktust. Az öreg feltette az okulárét és elolvasta. Szóval.

ketjük a kultuszminiszter nagybecsű rendeletét, melyben köelve a nemzet apostolai lelkére köti a rájuk bízott gyermekek lelkiismeretes, önzetlen és hazafias nevelését. A magyar tanítószeg minden időben megállotta nehéz, kemény hivatása terén a helyét s egyben továbbra is azon lesz, hogy a hozzája fűzött várakozásoknak minden tekintetben cieleget tegyen. Ez kötelessége és ezt hazafias érzülete is diktálja.

Szövetkezetek ügye.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara a szeptember 27-én tartott ülésében foglalkozott a szövetkezeti kérdés ügyével. Targyalta a kereskedelemügyi minisztériumtól hozzá is véleményadás végett leküldött törvényjavaslattal tervezetet, mely ennek az ügynek a rendezését célozza. És helyeselte a speciális törvény alkotását azért, hogy megszünjjenek a szövetkezeti ügy terén azok a szabadosságok és léktelenségek, melyek sok esetben valósággal kompromittáltak a közgazdasági és társadalmi érdekből egyaránt nagyfontosságú szövetkezeti eszmét.

Ennek elhárítására az új törvényben az szükséges, hogy általános és állami érdekből úgy határozzák meg a szövetkezetek szerepét és tevékenységi körét, hogy az minden vonalon összhangzásban legyen a közgazdasági és forgalmi élet összes más intézményeivel is, vagyis, hogy a szövetkezetek összességére kiterjesztessék a rendezésnek az a munkája, mely nélkül a szövetkezés üdvös céljai teljes eredményre nem juthatnak.

Főleg ezeknek az elveknek szellemében oltandó meg a fogyasztási szövetkezetek ügye és e végből, a nemzetben kontemplált és úgy is csak összeütközésekre vezető kivételeket is mellőzve, úgy kell megoldani a kérdést, hogy a fogyasztási szövetkezetek az alapszabályaik és chhez képest nyírt iparigazolványuk szerint üzletkörükbe tartozó árukat csak tagjaiknak, azok könyvesckéire adhatják el és nem foglalkozhatnak olyan egyed-ársági cikkeik eladásával, melyek kiszolgáltatásánál a jelentkező vevők között, szövetkezeti tagságuk szempontjából különbség nem tehető.

Ez mindenképen a legkevesebb, amit tenni kell az alakítandó új törvényben, hogy a fogyasztási szövetkezetek tevékenysége arra a törvényes körre szorítsassék, ahol ezek az intézmények hivatásuknak megfelelőhetnek a

nélkül, hogy céltalan, mert sem a fogyasztó nagyközönség, sem a maguk és tagjai előnyét nem szolgáló versenyharcot vigyenek az ipari és kereskedelmi üzletek ellen.

Egész irodalom keletkezett és áll már rendelkezésre a fogyasztási szövetkezetek kérdéséről és ahol tárgyilagosan foglalkoznak ezzel az ügygyel, — egyáltalán nem ingadoznak a vélemények a fölött, hogy a fogyasztási szövetkezet természetesen csak azok igényeinek ellátására szorítkozhatik, akik azt bizonyos szükségletek készü beszerzésének céljából alakítottak és föntartják.

Az ilyen irányú, kétségen kívül nagyon méltányos törvényes rendelkezés rövid idő alatt vissza fogja adni a fogyasztási szövetkezeteket a maguk természetes hivatásának. És ez esetben az elfogult és a dolgok lényegét aligha értő mozgalomvezetők nem fogják többé hivatásellenesen halmozni azok ok nélkül való létesítését és nem koptatják el a szövetkezés szép eszméjét, mikor csupán a szereplés és a nép körében keresett befolyás okáért alakítanak fogyasztási szövetkezeteket, nem pedig azért, hogy a népvédelem földadatát teljesítsék ott, ahol erre szükség volna, mivel megfelelő kereskedelmi verseny hiányában egyesek a közönséget és annak sorában a legszegényebb elemet kizsákmányolhatják.

Mert amilyen figyelem és tisztelet illeti azt az akciót, mely ezekben a vonatkozásokban védő szervezeteket állít a gyöngék oltalmára, éppen olyan káros jogosult célon túlmenő erőlködés a senki által nem támadott, vagy károsított nép ügynevezett megvédelmezésében.

Ez már nem közérdek és nincs értelme és jogosultsága annak, hogy agitacionális módon ráerőszakolják a fogyasztási szövetkezetek létesítését ott, ahol egymással teljes versenyben álló kereskedők és iparosok a legmérsékeltebb áronként szolgáltatják ki a közönség szükségleteit.

Ezek a kereskedők és iparosok voltlépen nem is hátrálnak meg a velük szemben tárgyilag úgy sem versenyképes szövetkezetek előtt és inkább az a réelem, hogy a szövetkezetek vezetői ebbe a versenybe a nemzeti és a helyi elemeket vegyítik bele és gyakran az igazat terére lépnek nem csupán a kereskedelem és az ipar, de az egyes kereskedők és iparosok ellen is, ami aztán ki sem számítható erkölcsi károkat okoz a mellett, hogy az egzisztenciák egész sorát pusztítja el.

Lehetetlen, hogy az ügynevezett nép-

védő akcióknak ezt az egyik, tudniillik az oltalmazandó részre nem is előnyös, a másikra pedig megrontó eredményét szívesen láthassa az állam.

Lehetetlen ez annyival inkább, mert a fogyasztási szövetkezetek egyáltalán nem korlátozzák működésük terét főképen háztartási cikkeik eladására, hanem kiterjesztik azt a kereskedelmi szakmák minden ágára, sőt oly, nem hazai iparcikkek értékesítésére is, melyek eladásával egyenesen a kézműiparosainknak támasztanak versenyt.

Máris több ipartestület tett erről panaszt rámutatván a fogyasztási szövetkezeteknek azon torzhalozataira, amiknek az ipart és kereskedelmet leborító harc jellege és rendelkezése van, mivelhogy a szövetkezeti agitációnak nem áll újában semmiféle korlát.

Ezt a korlátot megépiteni: most lesz kötelessége a törvényhozásnak azzal, hogy a maguk helyes szerepére utalja vissza azokat, akik a szövetkezeti alakulások mértékét — a maguk kárára is — olyan túlságosan és a mások megrontására — szem elől tévesztették.

A t. közönséghez.

Huszonöt éves pályafutás végére ér lapunk a most kezdődő ez évi negyedik évfolyammal. Huszonöt éve lesz december 27-én, hogy e lap megalapítója a S z e n t e s É s V i d é k e megindítását hivatalosan Csongrádvármegye alispáni hivatalánál bejelentette és közvetlenül ez után jelent meg a lap első mutatvány száma, 1905. január 1-ével tehát jubilálhat a S z e n t e s É s V i d é k e.

Joggal is jubilálhatna, mert az a publicisztikai munkásság, melyet e lap mindenkor szerkesztője hosszú idő alatt kifejtettek, eleitől mindmáig azt igazolja, hogy a S z e n t e s É s V i d é k e megmaradt mindig annak, aminek elindult: Csongrádvármegye és Szentes város kultúrharcaiban, ujkori történetében jelentékeny tényezőnek, mindenütt elül járva a közjóért, a közérdekért vívott, sokszor nehéz és — tegyük hozzá bizvást — mindig hálátlan küzdelmekben.

Most, a huszoneötödik év utolsó negyedének ránk elkövetkezésekor is a régi bizalommal fordulunk a t. közönséghez, hogy megköszönjük az irántunk mindig megnyilatkozott jó indulatát és támogatását, melyből ahogy a multban erőt merítettünk a küzdelesek, azonképen lesz az buzdítónk a jövőben is.

E bizalom jegyében kérjük az előfizetés megújítását — régi, nem változott és nem változó programunk alapján.

Előfizetési ár:

Félévre — 5 korona
negyedévre — 2 korona 50 fill.

tisztelettel:

a „Szentes és Vidéke”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Ujdonosságok

Szentes, 1904. október 2.

— Városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestülete — mint értesülünk, — f. hó 10-én tartja e havi rendes közgyűlését, a túl a kurcai tanácskozáteremben.

— A járási számvevők. A pénzügyminiszter és a belügyminiszter együttesen összeállították a járási számvevősek jegyzékét és a járási számvevők egy részének kinevezése már meg is jelent. Egyelőre harminckettő vármegye jársaiban nevezték ki a járási számvevőket. A többi megyében, a törvényszabta időben, természetesen szintén megtörténnek majd a kinevezések.

— már ezért a pénzért. De hiába! Az a Gácsi csak nem akar meghalni. Már 90 éves talán, és esse ágában sincs elbúcsúzni a világtól. — Aspis feljajgatott az ágyában. Tisztán érezte, hogy ha ő meghal most, hát azért a Gácsióért hal meg. Ez a harminc esztendő várákozás rontotta el az epéjét és a máját. — Aspis fölördött. Az orvosok aggodva szóltak rá:

— Csak csendesen, csendesen. . .
Levelet hoztak. Ki küldte? Gácsi Tamás.
— Ne bántsá; mondták az orvosok. — Ne olvassa el. Önnek nem szabad elolvasni.
Aspisnak kigyult a zöldfényű szeme:
— De ezt elolvasom!
Vajjon mi lehet benne? Mit akarhat? Hátha felbontja a szerződést, vagy azt írja? Holnapra meghalok!

Elolvasta. Ez volt benne írva:
„Hallom, beteg vagy. Jó egészséget kívánok. Látod, én már ötven esztendeje beteg vagyok, de még élek. És nem is halok meg. A mi családunkba száz évig élnék az emberek. Szervesz.”

Aspis hátra esett az ágyában és rögtön meghalt. Epeömlésben.

Pakots József.

szóra úgy volt, ahogy ő mondta. Az örmény lefizette az ötszáz forintot, sőt mindjárt megtoldta húsz pengő forinttal, az első hónap rátájával s aláírván közösen a szerződést, hazament s elküldte természetben az első hétre szóló fizetési részletet, a listet is.

Onthon pedig meglegedetten dörzsölte kezeit Aspis és diadalmasan dünyögte maga elé:

— Most már onyem minden. A vén számar nem éri már meg a jövő tavaszt.

III.

Aspis az utólját járta. Az orvosok ott sűrűgtek, forgolódtak körülötte, három, is, hírneves orvostanárók, akiket Pestről hozott. Aspis érezte, hogy neki már befellegzett. Hiszen nem csoda, lehetett tán vagy hetven éves már. Az orvosok ott-tanácskoztak körülötte és azt mondták, nagy a veszedelem, mert Aspisnak rossz az epéje és a mája. És Aspis gondolkodott. A gondolkodás volt az élete és elgondolta, hogy ime meghal úgy, hogy még sem az övé körülötte minden. Az a ház, a nagy tornác-körület a főutcán még mindig nem az övé. Harminc év előtt vette meg a Gácsi Tamástól s annyit fizetett érte azalatt, hogy Pesten akár négyemleteres házat vehetett

— **Kruspér Pál főmérnök — műszaki tanácsos.** A csongrádmezei állámépítési hivatal főnökét, Kruspér Pál k. mérnököt, eddigi állásában továbbra való megmaradása mellett, műszaki tanácsosnak nevezték ki. Értesülésünk szerint legközelebb az állámépítési hivatal vármegyénkbeli kirendeltségénél is lesz előléptetés.

— **Sándorfalva jubileuma.** Többszörösen hirt adtunk már róla lapunk előző számaiban, hogy Sándorfalva község f. hó 16-án ünnepli meg fennállásának huszonöt esztendősi jubileumát, mely ünnepségre, a község népének kiküldetésében, háromtagú deputáció hívta meg Pallavicini Sándor őrgórot, akinek nevével, mint alapítóval, a községet elnevezték és aki családjával együtt részt is fog venni a jubiláris ünnepségen. A jubileumi emlékünneplésre szóló meghívókat a község előjárósága már szétküldte és ezekből látjuk, hogy a jubiláris ünnepség rendje a következő lesz: október 16-án reggel fél 9 órakor gyülekezés a községházánál; délelőtt 9 órakor istentisztelet; délelőtt 10 órakor diszközgyűlés; délelőtt 11 órakor emléktábla leleplezés; déli 12 órakor diszcedé; délután a templomtérn népiünnepély és este kivilágítás.

— **Munkások védelme.** A munkásbetegségit pénztarakra és az ipari munkások bal esztbiztosítására vonatkozó törvényjavaslat tervezete, — mint erről már hirt adtunk, — rövid idő múlva elkészül. Már a vasminiszter, néhai Baross Gabor tervezte az ipari munkások balcsesztbiztosítását, de nem jutott tovább, csak a munkás-betegségitelző pénzterek létesítéséig. Azonban ez az intézkedés se vált be teljesen. 1891-ben lépett életbe az erre vonatkozó törvény, de már a következő esztendőben sok volt rá a panasza. Azóta aztán rendeletekkel és elvi jelentőségű határozatokkal kísérleték meg a házágok betöltését; teljesen célt azonban ezzel sem érthettek el. Hegedűs Sándor, mikor kereskedelmügyi miniszter volt, elhatározta, hogy a betegségitel pénzterek intézményét megreformálja és ebben a nagyfontosságú kérdésben ismételtelen is hívott össze szaktanácskozásokat. Oriai anyaghalmoz gyűlt ilyen módon össze, amelyet most Hieronymi Károly kereskedelmügyi miniszter — az összes jogos igények tekintetbevételével formába öntetett. De a miniszter tovább is ment ennel, és felölelte az ipari munkások balcsesztbiztosításának immár mulhatatlanul megoldani szükséges kérdését is. Nemcsak a munkások, hanem az egész társadalom hálaia illeti meg ezért a lépéséért, mert azzal egy nagy szociális bajnak az alapos orvoslasához fog. Százakra megy azoknak az ipari munkásoknak a száma, akiket kenyérkereset közben baleset ér és aztán segítség híján nemcsak ők, hanem a családjuk is koldusbotra jut. Mind a két törvénytervezet már a legközelebbi napokban elkészül és a miniszter, véleményadás céljából nyomban az országos ipartanács elé terjeszti a munkálatokat, hogy aztán e vélemény meghallgatásával, végleges formába öntve, javasiatait a törvényhozáshoz mielőbb benyújthassa.

— **Halálozás.** A vármegyeház cinntetőjére tegnap reggel kitézték a gyászlobogót Valaki meghalt, aki szánót tett a vármegyeyi közéletben: valaki meghalt, aki vármegyeyi tisztviselő vagy megbízottsági tag volt: azt hirdeti az a fekete lobogó, Wimmer Károly megbízottsági tag halt meg Mindszentén, egy becsületes, lelkiismeretes munkával eltöltött hosszú élet alkonyán, —

mely élet javarészenek munkája össze volt forrva tényleg e vármegyey közéletével, mert Wimmer Károlyt mindig és mindenütt, évek hosszú sora óta homlokvonalaiban láttuk azok sorárák, akik életük munkájának egy jelentékeny részét a közérdek, a közjó szolgálatának szentelik. Egészen az utolsó időkig, amikor már betegeskedni kezdett, mindig tevékeny részt vett a közéleti küzdelmekben, úgy községe, mint a vármegyey ügyeinek szentelve ideje jó részét mint községi képviselő, mint megbízottsági tag és mint a várm. közigazgatási bizottságnak is tagja, melynek üléséről csak a legkritikab cseleketben maradt el. Több mint egy éve, hogy betegeskedni kezdett. Azóta mind ritkábban láttuk őt a tanácskozások zöld asztalánál, melytől most örökre elszóltotta a halál. Temetése ma délután lesz a közélet derék harcosának.

— **Nazarénusok nem vehetnek templomtelket.** Noha a szegények vallásának mondják a nazarénus hitet, a szegény felekezet mégis kezd vagyonosodni és egyik-másik helyen ingatlanba akarja a vagyonát elhelyezni. Most azonban az igazságügyminiszter útját állja ennek az ingatlan szerzésnek, amennyiben egy rendeletben meghagyja a törvényhatóságoknak, hogy a nazarénus felekezetnek ingatlan szerzésre vonatkozó okiratát ne lássák el a bemutatási záradékkal. Még templomépítés céljaira se vehetnek telket a nazarénusok, mert az 1885. évi 40. törvénycikk világosan kimondja, hogy csak a törvényesen elismert felekezetek szerzhethetnek bizonyos korlátozás mellett ingatlant.

— **Ami a főök.** Tápén is, Algyón is négyülést tartottak a múlt vasárnapon — Kelemen Béla dr. országgyűlési képviselő kezdesére, aki az alkalommal beszámolt is monddt — az alakított Szegedmege érdekében Tápén természetesen a képviselő úr szintén otorozta a mai közigazgatási állapotok helytelenségeit, amelyek ha vannak, szerinte indokolta teszik, hogy Szegedet megyeszékhelyé tegyék. Hát miért ne járjon a tápéi ember inkább Szegedre, ahol több dolga van, mint Szentesre.

Egy fanak tamazkodva, agyarára kapott kurtaszárú pipájával sűrűn ergetve a vasos füstmascakát, csöndesen hallgatta a beszédet egy összevagdalt képi, szürös tekintetű magyar. Erősen kitetszett rajta, hogy viharodott az a yafi és alighanem ismerős a börtönélettel is.

— No, látjak polgártársaim, magyarázza eszméjét Kelemen Béla dr. — Szegeden van a járásbíróság, a törvényszék, a királyi tabla.

A szürös tekintetű atyafi itt hársányan közbevágtott:

— No meg a csillag is, hogy szavát ne felejtse a nagyságos úr.

Több oldalról, általános derűtség közben, helyeselték a szürös tekintetű magyarnek ezt az igazán nyomos érvét.

Mert hát igaz is. A csillagot nem illik számításon kívül hagyni akkor, mikor Csongrádmege annak a részének egy új Szeged vármegyéhez való csatolása mellett érvelnek, amelyben a legtöbb bicskázás szokott történni.

— **Gyilkos legény.** Szeptember 29-én tárgyalta a szegedi esküdttörös Domokos György csongrádi legény bűnügyét. Domokos a múlt évi október 13-ról 14-re viradó éjszakan elment Horváth Franciska vendéglőjébe Csongrádon, ahol igen otthonosan érezte magát, mert még a konyhába is kimerészkedett. Bernát Antal, a korcsmárosné férje többször figyelmeztette a legényt, hogy ne labatlangdójék a konyhában, Domokos csak nem tágitott. Végre is a gazda megokolta a dolgot és kidobta a konyhából. Erre a legény bicskát rántott és beledöfte Bernátba, aki néhány pernyi kilodás után behalt a szenvedett sérülésbe. Ezen cselekménye miatt a lottó Domokos — ezúttal másodsor — a szegedi esküdttörös előtt. Ügyét ugyanis első ízben a februári esküdttörös ciklusban tárgyalják, amikor a bíróság, az esküdtek verdiktje alapján, öt évi fegyházra ítélte el. Védő ügyvédje ez ellen akkor semmiségi panaszt adott be, melynek a kuria

helyet adva, elrendelte a pör újra felvételét. Ezért foglalkoztatta most ügyet az ügye az esküdttörösöt és bár ezúttal 3 új mentő tanú vallomással bővült a tárgyalás, akik egyike azt igyekezett beigazolni, hogy Domokos a jogos önvédelemből rántott bicskát, az esküdtek azért ma is halálközös súlyos testi sértés büntetésben mondták őt ki bűnösnek és a bíróság e verdikt alapján újól csak öt évi fegyházra ítélte őt el, ami ellen a védőügyvédje — természetesen, ismét semmiségi panaszt jelentett be.

— **Törvényjavaslat a mértékhitelítéséről.** Arról értesülünk, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban most készül el a mértékekről és a mértékhitelítéséről szóló törvényjavaslat. A javaslat az 1874-ki mértékekről szóló törvényen épült fel és leglényegesebb intézkedése az, hogy a mértékhitelítést államosítja. A javaslatot a képviselőház egyik legközelebbi ülésén terjeszti be a miniszter. Eszerint a mi városi mértékhitelítési hivatalunk is rövid időn belül állami kezelésbe kerül.

— **Elhalasztott jótékonycélú előadás.** A szegény sorsú izraelita iskolás gyermekeket segítő egyesület alapja javára ma estére tervezett jótékonycélú színházi előadást elhalasztották folyó hó 8-ra. Az előadásra jegyek előre válthatók az egyesület titkáranál, Gunszt Sándornál.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Kertész Kálmán, 22 éves, III. tized 482. szám alatti lakos a péntekről szombatra viradó éjszakan, öngyilkos szándékkal, mellbe lötte magát. Állapota nem veszélyes és ki fogja heverni a sebesülését; — allitlog azért akarta elcmésztetni az életét, mert már megunta.

— **Lövöldöző cigányasszony.** Kocsónyi Matild csongrádi cigányasszony, egy muzsik felesége évek óta ellenséges viszonyban él Ráfácal Teréz, ugyancsak csongrádi cigányasszonnyal. Kocsónyi Matild haragjában megfogadta, hogy bosszút áll ellenfelén. Ezt a tervét aztán meg is valósította. Ez évi február 15-én lesbe állt a Rafalék haza táján és mikor Ráfácal Teréz kilépett a kiskapun, revolverből négyser ráldott az ellenségre. A lövések közül csak kettő érte az asszonyt, az is csak a karján ejtett kisebb sebesülést. Az ügyészek gyilkossági kísérlet miatt helyezte vad alá a lövöldöző cigányasszonyt, akinek ügyét Buck Herman dr. csongrádi ügyvéd védte a napokban élene megtartott esküdttörös tárgyaláson, melynek eredményeképen az esküdtek csak súlyos testi sértés: büntetésben mondták ki vétkesnek Kocsónyi Matildot, akit ennek alapján a bírág egy évi börtönnel szajítottak.

— **A gözgépezők és sajtófűtők legközelebbi képviső vizsgái Szegeden** október hó 23-ik napján, délelőtt 9 órakor fognak a Szeged alsóvárosi új vízműtelepen megtartani. A kellően felszerelt vizsgálati kényvények a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez küldendők be Szegedre, Szilágyi útea 1. szám.

— **Öngyilkosság.** Sáfrány János 17 éves legény csütörtökön délelőtt, a szalei kistökői tanyájának istállójában felakasztotta magát és mire a tanyára később kikerző atyja a fiú végzetes tettét észre véve, őt a kötélről levágta, mar mindén mentési kísérlet hiabavaló volt. Tettének indoka allitólág az volna, hogy — egy éjjeli mulatozásból csak hajnalban térve haza, ezért az édesanyja mecperrelte. ezt vette a fiú annyira a szívére, hogy a tanyára kiérve, életét elcmésztette.

— **Jótékonyág.** Kiss Albert kertész a múlt hó 25-én tizennyolc kilogram szőlőt küldött a városi menedékházban ápolót szegényeknek. A jótékony adományért, a szegények nevében is, ezúton mond köszönetet az adakozónak a menedékház gondnokai

Színház.

Szerdán zónacláadásban a „Makrancos hölgyek operettet ismételte meg szintársulatunk gondos, összevágó előadásban ez alkalommal is sok tapsot aratva a szép fülbemészó dalokért, melyek közül többet kellett megújraírn.

Csütörtökön a „Folt amely tisztít dráma ment, szépen telt ház előtt, mely tüntető tapssal búcsúzott a szintársulat távozó jeles drámai színésztől, Krassnaitól (Fernandó), aki bravúrosan játszta meg nehéz, társzto szerepét és különösen az utolsó felvonás levéljelenetében excellált, amikor elemmentaris erővel tör ki Fernandóból a szerelmében magát megcsaltnak, árultnak hitt férfi keserősége.

Méltó partnere volt Gerőfi Ilona (Matildé), aki a fizikai erejét fölülmuló, szerelmével és a hála érzetével kemény lelki tusát vívó leányt ezúttal is a nála megsokkott intelligenciával, sok drámai erővel érzé kitette és akinek játéka most is megmaradt a természetes hatarak között, minden szin-falhasogatástól mentnek. Mégis azt tanácsoljuk neki; ne tegye a jövőben fizikumát ilyen tisztán drámai hősnői szerepekkel kemény próbára, mert az ilyen próbálkozás, ha gyakori, megbosszulja magát. Maradjon meg szerepkörében, drámai szendének Abban a szerepkörben arathat babérokat, emebben túlsigazza magát, mert fizikai ereje nem bírja meg a hatalmasabb, az elementaris kitérőseket. Jók voltak még a szereplők közül: Gáspár Anna (Enrikéta) és Balogné (Konszepszió). A többi férfiszereplőkről hallgassunk ezúttal.

Pénteken az „Éjjeli menedék helye”-t ismételték, zónában, gyéren látogatott ház előtt, tegnap este pedig az „Arany ember” ment.

Felelősszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Társ szerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Zsádotulajdonos „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

Föld eladás.

Az orosházi takarékpénztárnak Mucsiháton levő Zsigárcsik Gábor-féle 17 hold szántóföldje kedvező feltételek mellett eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. — Feltételek Mojszik Lajos ügyvéd irodájában, III-ik tized 182. sz. alatt tudhatók meg. 2—1

Özv. Dobray Sándorné házában egy bolt és egy utczára nyíló nagy világos pincze helyiség azonnal kiadó.

Érsek Imre I. 698. számú háza olcsón és kedvező feltételek mellett eladó.

ad|10135. 1904.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező tiszai rakpart és kikötő dijszedési jog és a külső tiszai árteri föld, valamint külön a kuczori csárda melletti föld, a gazdasági tanácsnoki hivatalban 1904. október 4-dikén d. u. 4 órakor tartandó nyilvános árverésen, 1905. január 1-től kezdődő 3 évre haszonbérbe fognak adatni. Kikiáltási ár 1001 korona. Bánatpénz 100 korona. Utóajánlat nem fogadtatik el.

Szentés, 1904. szeptember 17.

2—2

Tabajdy, g. tanácsnok.

Eladó marhák.

Simmentháli nagy testű tisztí marháimat az uradalom által történt jószág-tartás megváltás miatt — eladásra bocsájtom és pedig;

4 drb. korán ellő hasas piros tarka tehenet.

4 drb. korán ellő hasas piros tarka üszőt

1 drb. 18 hónapos tenyész bikát és néhány drb. kiválóan szép idei üsző és bikaborjút.

Venni szándékozók a mindsenti majorban megtekintnetik.

3—2

Rácz Ignácz urad. kasznár.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb 12—1 a RETHY-féle

pegetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

Ház eladás.

I. tized 207. és 208. sz. portán levő Sarkadi-féle házam, az ipartestületi ház mellett, kedvező feltételek mellett eladó. Spitzer Adolf.

Előzetes költség nélkül.

PÉNZ

4%⁰/₁₀-os

törlesztéses kölcsönök nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitel! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, ke-

reskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és discretén.

Bank- és magánadósságok convertálása.

Készítünk tervezeteket különféle ujonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozunk is ezeket. Elvállalunk technikai és geologiai véleményezéseket hires szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakításával. 52—3

MELLER LAJOS és Társa Budapest, VI., Teréz körút 32. (Törvényszékkéleg bejegyzett cég)

(Válasz bélyeg)

GLOBUS

TISZTÍTÓ KIVONAT

jobban tisztít, mint minden más

fémtisztítószer.

4—2

EGYÉVES ÖNKÉNTESÉK

a szükséges egyenruhák és felszereléseket a legszebb és legjobb kivitelben a legjutányosabb árakért nálunk szerezhetik be. — A vidéken lakó t. megrendelők kényelmére kívánatra megbizottunkat mértékvetel végett saját költségünkön oda utaztatjuk

==== NEMES L. és TARSÁ, SZEGED. ====

10—2

Értesítés.

Tudatom a t. közönséget, hogy saját üzletemben, l. t. 486. szám alatt **ló bekötő készüléket** állítottam fel, amelyben a legmakacsabb lovat is könnyű módon meg lehet vasalni.

tisztelettel:

Varga Lajos.
kovács-mester.

2—2

ad 682. 1904.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező, alsó és felső csürhejárás legelői, a gazdasági tanácsnoki hivatalban 1904. október hó 4-dikén megtartandó nyilvános árverésen 1905. évi január 1-től kezdődő 3 évre haszonbérbe fognak adni, és pedig a jelzett napon, d. e. 9 órakor az alsó, — d. e. 10 órakor a felső járás legelői; kiállítási ár a mostani haszonbér, bánatpénz 25 kor. Utóajánlat nem fogadtatik el.

Szentes, 1904. szeptember 17.

2—2

Tabajdy, g. tanácsnok.

Eladó ház.

I. t. 615 szám alatti ház eladó, esetleg földbirtokra kicserélhető. — Értekezhetni ugyanott a tulajdonosai. 26-7

Vajda Jánosné,

I. t. 438. számú házánál kétszobás

padolt lakás a mellék helyiségeivel együtt azonnal kiadó. — Értekezhetni II. t. 249. szám alatt. 2—1

ad 6179. 1904.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező torony-órák és hivatali helyiségekben levő fali órák gondozása és jókarban tartása, a gazdasági tanácsnoki hivatalban 1904. október 4-én d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árlejtésen az 1905. január 1-től kezdődő 3 évre vállalatba fog adni. Kikiállítási ár 154 korona. Bánatpénz 40 korona. Utóajánlat nem fogadtatik el.

Szentes, 1904. szeptember 17.

2—2

Tabajdy, g. tanácsnok.

Vadászok figyelmébe!

Legujabb szerkezetű **egy és két-csővű vadász fegyverek** kaphatók jutányos árban **Toncs Gyula** vas- és fűszer-üzletében Szentesen. 3-3

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a

Guschelbauer Antal-féle
szabályozható

Női derék-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy szabászati rajtot tanult volna. — Eme készülék minden testalkat részére **szabályozható**. Akadémián vizsgáztam. — Számos elismerő levelet kaptam minden országból. — Minden államban törvényileg védve és szabadalmazva

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett.

GUSCHELBAUER ANTAL, SOPRON.

Képviselők minden helységben kerestetnek. — Magyarázatokat ingyen küldök. 52—12

Brázay-féle

Sósorszesz

Fürdővizben és mosdaskor használjunk kellemes és egészséges Brázay-féle sósorszeszt: nagyon üdítőleg hat a testre, különösen pedig kellemesen a bőrre.

4—1

Oltóság! Lelkiismeretesség!

Saját érdekében hirdessen kizárólag

hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 64.

Bszkatartottsági Postosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Előrangú névs hívtató gyógyfürdő, páralan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás évszennyvíz-uzodákkal, kő- és kádfürdővel.

200 kényelmes lakosztóval.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

REPARATOR

KÖZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKEREBB
a KRIEGNER-féle

1 Öveg 3 koronra, kis Öveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENOSE:
• ELŐZÉKENYBÉGI •

SZERENOSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 60.

a magy. kir. szék osztályosított vállalkozó helye

10.000 sorozatig, 65.000 nyar. — Nyaralások Összege 24.650,000 Bírnia.

A Kisbirtokok Országos Földhitelintézele

BUDAPEST, V. GÉZA-UTCA 6.

300 koronától kezdve az ország minden részén kölcsönökkel, melyekből:

100 korona	1000 korona	2000 korona	3000 korona
1000 korona	10000 korona	100000 korona	1000000 korona

Bővebb felvilágosítást az Intézet díjmentesen ad.

PLATSCHER VILMOS
FÉRFI- ÉS GYERMEK-RUHÁ ÁRUHÁZA
Budapest, IV. Károlyi Városház (Kána Á. ka. 11.)

HÓTEL PARIS SZÁRLODA

Szárműve: SIMON PÁL

BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRÚT 25. SZ.

100 szoba 2-20 K-ól feljebb kizárólagos és villanyvilágítással együtt. Fűrés, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Vilamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és bajók felé.

REMINGTON

LEGTÖKÉLETESBBS
IRÓGÉP
ÚJ MODELLEJE
megjelent!
PROSPEKTUST KÜLD
GLOGOWSKI
BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÚT 12.

FELMŰVÉHATLAN

Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

Hölgyeknek alkalmasított.

Egy üveg ára 2 — K. hozzá agorka-szappan L — E, puder 2 — K.

Postai szállítási saponja.

gyógyszerár: Budapest — Erzsébetfalva.

Főértékesítési hely: **Balassa Kornél**

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Bécs
Credenzstrasse 7B-6B

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-alkoholok

Szivógáz-motorok 2-3 siffer fizemköltséggel.

Ezerrel berendezések műhelyében. — Előreírt gyártmány. — Kezrelt fiatal falatokat.

Vidékek kedvenc talákozói helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerésze.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal elavít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesert stb. és az arcnak bűszéget, fiatalabbá költöztet.

NE ADJON SEMMIT!

bármiféle
dicséretre

hanem győződjék meg **mintagyűjteményünk** megtekintése által személyesen, hogy nem létezik Bécsben még egy üzlet, melyben legutolsó divat szerinti **szolid gyapjú-, selyem és mosókelmék**, valamint minden **ruházati czikkekk** olyan meglepő olcsón kaphatók mint nálunk.

Egy ily módon kitöltött levelezőlap elegendő, hogy rendkívül dűstartalmú mintagyűjteményünket ingyen és bérmentve megkapja.

T. Zwieback Lajos és Fivére uraknak

Bécs, VI/2.
Mariahilferstrasse 111.

Küldje be nekem mintagyűjteményét.

Tisztelettel:

(alíráss.)

Ludwig ZWIEBACK & Bruder

WIEN, VI/2, Mariahilferstrasse, csak 111.

5-2

Gyönyörűen illusztrált divatkatalógusok.

Törlesztéses kölcsönt

98 százalékos árfolyamban, melyben a közvetítési díj már bentfoglalatik, nyújt a nagyszabedényi takarékpénztár következő feltételek alatt:

- A) Csak földbirtokra és 30,000 koronától kezdve 50 évre, 100 félévi részletekben, minden 1000 korona után 26 11 fillér.
 B) Földbirtokra és szilárd bérházakra 20000 koronától kezdve 50 éves 100 félévi részletekben, minden 1000 kor. után 27 K. 16 f.
 C) 10,000 koronától kezdve
 a) 82 félévi részl. 1000 k. után 29.60 f
 b) 70 » » » » » 31.08 f.
 D) 2000 koronától kezdve
 a) 80 félévi részl. 1000 k. után 31.84 f.
 b) 50 » » » » » 37.47 f.
 c) 20 » » » » » 75 05 f.
 E) 1000 koronától kezdve
 a) 64 félévi részl. 1000 k. után 34.98 f
 b) 46 » » » » » 39.81 f
 c) 36 » » » » » 45 05 f
 d) 30 » » » » » 50.09 f.

Kereseteket elfogad és közvetít **dr. Krisháber Mór Orosházán**, a ki egyszersemint minden felvilágosítást nyújt. 15-3

Eladó házak.

I. tized 254. sz. ház (csendőr laktanya) eladó, vagy október 15-től 2 lakásnak

kiadó. — Ugyancsak a III. tized 31-ik szám alatti (ovoda melletti) ház is eladó. Ertekezhetni ifj. Kovács János építőmesterrel I. tized 147. sz. alatt. 3-2

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM
 Budapest, Váci-körút 63.

által a legújnyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgépek,
 szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löher-csaplók,
 tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
 szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
 kapálók, szecskavágók, résavágók, kukoricza-
 morzsolók, darálók, érlőmalomok, egytemes
 acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
 egyéb gazdasági gépek.